

Перспективи подальших досліджень. Актуальність проблеми потребує вивчення і подальшого впровадження в педагогічну практику сучасної вищої школи. На наш погляд застосовування інноваційних методик у ході підготовки майбутніх викладачів сприяє збагаченню освітніх технологій, що дає можливість молодим фахівцям самостійно справлятися з будь-якою педагогічною ситуацією, яка реально виникає під час виконання своєї професійної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ананьев Б.Г. К психофизиологии студенческого возраста: Современные психолого-педагогические проблемы высшей школы. – Ленинград, 1974. – С.7.
2. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. – К.: ВВП “Компас”, 1997. – 64с.
3. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003-2004зрр.). – Київ-Тернопіль, 2004. – 147с.
4. Сисоева С.О. Технологія творчого розвитку особистості у процесі професійної підготовки // Педагогічні технології у неперервній професійній освіті. –К.: ВІПОЛ, 2001. – С.242.

УДК 374: 37.011.31

І.О. Кузнецова

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСОБУ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ-ФІЛОЛОГА

У статті піднімається питання професійної підготовки майбутнього вчителя-філолога засобами проектної технології. Визначаються особливості даного процесу та його продуктивність.

In the article the question of professional preparation of future teacher of philologist is affected by methods of project technology. The features of this process and its productivity are determined.

Сучасні політичні, економічні суспільні перетворення викликали необхідність модернізації вищої системи освіти. Проблема кваліфікованої підготовки високопрофесійних спеціалістів в умовах зазначених змін значно підвищує вимоги до якості підготовки майбутніх учителів. При цьому майбутній спеціаліст повинен мати не стільки теоретичну, скільки практичну підготовку для своєчасної реакції і конкуренції на ринку праці, самоорганізації, здатності вибудовувати власну діяльність. Саме такий досвід має набувати майбутній учитель вже в процесі навчання в університеті, в межах свого навчання.

Аналізуючи навчальні плани підготовки спеціалістів та бакалаврів спеціальності “Українська мова та література” та “Англійська мова”, було виявлено, що значну їх частину складають теоретичні, оглядові курси профільного спрямування, що майже не спрямовані на формування навичок практичних. Предметна діяльність майбутніх учителів-філологів формується переважно в ході педагогічних практик, читання курсу “Педагогіка” (який значною мірою є також теоретичним) та спецкурсу “Освітні технології у професійній діяльності”. Зрозуміло, що така обмежена кількість дисциплін не дозволяє говорити про якісну практичну підготовку вчителів-філологів, саме ця проблема та актуальність зазначеного питання зумовили вибір теми нашої статті.

Метою даного дослідження є виявлення особливостей використання проектної технології, як особистісно орієнтованої, що спрямована на формування практичних навичок та навичок дослідно-пошукової діяльності як у майбутніх учителів, так і учнів ЗОШ.

Питанням професійної підготовки майбутнього фахівця займалися такі вчені як Б.Ананьєв, Ю.Бабанський, К.Абульханова-Славська, Л.Виготський та ін. Різні аспекти

проблеми педагогічного проектування знайшли висвітлення у працях Н.Алексєєва, В.Безрукової, В.Беспалька, В.Монахова, В.Юсупова. Проте питанням підготовки вчителів філологічних спеціальностей до використання проектного методу майже не займались.

Практика професійної підготовки майбутніх вчителів ускладнюється проблемою недостатньої розробленості особливостей специфічної підготовки майбутніх учителів різних напрямів, у неузгодженості особистісного інтересу майбутнього фахівця, необхідних особистісно значущих знань, умінь та навичок та усталеної системи вищої освіти, що орієнтується переважно на середнього студента. Вектор розвитку сьогочасної системи освіти направлений на все більшу диференціацію, індивідуалізацію та самостійність у навчанні (положення – Болонської декларації та входження в європейський освітній простір), проте стала система освіти породжує протиріччя із динамічною підготовкою майбутніх учителів. Для досягнення рівноваги між цими протиріччями необхідно якнайшвидше підвищити якість освіти за рахунок оновлення її структури, змісту та технологій навчання, залучаючи у сферу освіти кваліфікованих спеціалістів, підвищуючи її інноваційний потенціал [2].

Отже, підвищити ефективність і перевести професійну підготовку майбутніх фахівців у площину практико-орієнтовану, можна за рахунок використання в процесі їх підготовки проектної технології та проектування їх професійного розвитку, саморозвитку.

Перше, що характеризує цю діяльність – це висока пізнавальна та дослідницька спрямованість. Перенісши акцент з передачі суми знань на систематичне їх здобуття в процесі дослідницької діяльності, у майбутніх фахівців формуватиметься активна позиція та вмотивованість їх знань. Крім того, широке коло міжпредметних зв'язків сприятиме формуванню комунікативної грамотності та високому рівні розкриття креативності майбутніх учителів за рахунок створення комфортної психологічної атмосфери [3]. При цьому в процесі власної підготовки до майбутньої професійної діяльності студенти оволодівають навиками та культурою проектування взагалі, розвитку вмінь проектування свого професійного саморозвитку. До того ж винятково визначним є те, що, працюючи в групах, знання, що здобуваються при цьому стають особистісно орієнтованими, а тому диференційованими та практико-орієнтованими.

Зазвичай, вступаючи до університету, студент орієнтується на діяльність яка була характерна в школі протягом дванадцяти років навчання, коли вчитель, як джерело інформації “вкладає” знання у голови учнів. Тому вже з перших днів навчання в університеті студенти продовжують “очікувати” передачі знань, повторюючи поведінку у школі. Інакше кажучи, самі студенти гальмують процес навчання і не продукують думки та дії, тому що звикли до пасивного навчання. Під час професійної підготовки вчителів мовників (особливо філологів), викладач зустрічається з гострою проблемою – “комунікативною неграмотністю”, невмінням висловлювати свої думки. Відповідно до цього, навчальний процес в університеті має будуватись таким чином, щоб створювались ситуації комунікативної активності. В результаті такої роботи студент набуває нового досвіду – самостійного руху, самовизначення, досвід спілкування в непередбаченому майбутньому і вироблення стратегій свого розвитку. Включаючи до професійної підготовки майбутніх філологів проектний метод, ми вимушено активізуємо їх майбутню фахову діяльність, викликаючи бажання змінити себе, а так, усвідомленим прийняттям відповідальності за свої дії та вчинки.

Професійний розвиток майбутнього філолога включає гностичний компонент, що складає спеціальні знання про предмет професійної діяльності, та передбачає оволодіння методами, способами самопізнання і самоконтролю, прийомів і засобів необхідних для майбутньої продуктивної професійної діяльності. Комунікативний – передбачає вміння встановлювати і регулювати міжособистісні стосунки з оточуючими. Це, в свою чергу, зумовлює ще одну особливість, що виражається комунікативною направленістю та побудовою процесу навчання як діалогічного процесу [4].

Як зазначає Янушевський Володимир Миколайович, проведені в Ульяновському державному університеті дослідження розкрили, що значний ступінь низького професійного самовизначення виявлено у молоді орієнтованої саме на гуманітарний профіль, у порівнянні

з іншими спеціальностями, де студенти досить чітко знають чим будуть займатися після закінчення університету [4: 15].

Говорячи про особливості використання проектної технології як засобу підготовки вчителя взагалі, зважаючи на високу її продуктивність, необхідно відзначити широке коло проблем з якими зустрічається викладач на етапі засвоєння студентами проектної культури. Як вже зазначалось, однією з головних проблем є залучення студентів до активної пошукової та творчої діяльності. Сьогодні, коли 70 відсотків навчального матеріалу іде на самостійне та індивідуальне вивчення, здавалося б, проблем із творчістю та самостійним пошуковим характером роботи студентів не має виникати. Проте, як показує практика, самостійне виконання завдання, ще не свідчить про творчий його характер, і тим паче продуктивність виконання. На жаль, завдання, що виносяться як такий вид роботи, досить часто носить репродуктивний характер, тому дуже гостро стоїть проблема підготовки особистісно орієнтованих, індивідуально значущих та творчих завдань, що забезпечували б високу ефективність засвоєння набутого матеріалу. Побудова ж матеріалу на засадах проектного навчання дозволяє вирішувати ряд проблем. По-перше, завдання обираються за інтересами самих студентів, тому вже від початку є особистісно орієнтованими, по-друге, різні форми робіт та представлення матеріалу мають за мету формування творчого потенціалу студентів, як майбутніх фахівців.

Із більшим задоволенням і ефективністю сприймається та діяльність, що обрана людиною власноруч. По-третє, з огляду на раніше зазначену проблему, студенти, звикнувши отримувати знання у “готовому” вигляді, як у школі, не дуже активно включаються в навчальний процес, тому побудова навчального процесу з використанням проектного методу дозволяє швидше адаптуватися студентам молодших курсів, а відтак, стати суб’єктами навчання, а не об’єктами.

Як відомо, діяльність у проектному навчанні досить часто будується за межами навчального предмета і характеризується широкими міжпредметними зв’язками. При цьому вона чітко окреслює цільову направленість, науковий досвід, якісно новий результат та оцінювання, на які спирається вся діяльність студентів та викладачів у цій технології. Саме міжпредметні зв’язки є доволі рушійним фактором під час мотивації навчальної діяльності, а при поєднанні з інтерактивними формами роботи на заняттях вони, безумовно, є позитивною рисою підготовки майбутнього професіонала філолога.

На практиці студенти-філологи під час вивчення спецкурсу “Освітні технології” самостійно складають проект педагогічного професійного розвитку в якому визначають цілі, інтереси, задачі та потреби майбутньої професійної діяльності. Під час виконання даного виду роботи зазначаються проблеми. Крім цього, наприклад, викладання дисципліни “Основи педагогічної майстерності” структурується таким чином, що перший модуль її читається за традиційною системою, а наступні три включають у свою структуру положення педагогічного проектування. Модернізація змісту та форм читання цього курсу можуть говорити про можливість побудови своєї професійної діяльності на досить високому науково-педагогічному рівні, формування потреби в прогнозуванні, моделюванні та проектування своєї діяльності, розвитку особистісних та професійних якостей. Рушійною силою при цьому виступає проблемність з якою зустрічається студент під час розв’язання певних завдань. Психологічна незадоволеність потребує пошуку відповідей, що призводять до вивчення теорії та набуття практичних навичок.

Отже, виявивши особливості використання проектної технології як навичок дослідно-пошукової діяльності майбутніх учителів-філологів, ми з’ясували, що дана технологія має досить високу оцінку серед інших, оскільки мотивує, робить індивідуально вагомим той досвід, який здобуває майбутній учитель під час навчання в університеті. Стійких негативних впливів використання цієї технології під час підготовки майбутніх учителів мовників не виявлено, тому дана технологія сприятиме формуванню високої професійності.

Тому перспективи подальших досліджень ми вбачаємо у з’ясуванні ефективності застосування проектної технології у вищих педагогічних закладах освіти.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Подобедова Т.Ю. Подготовка майбутніх учителів гуманітарного профілю до педагогічного проектування. – Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / – Луганськ, 2005. – 19 с.
2. Хайрулина З.Р. Системная ориентация проектно-творческой деятельности на саморазвитие конкурентоспособности студентов инженеров-технологов // Автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.08 / – Казань, 2007. – 43 с.
3. Воробьева Л.В. Проект как форма самостоятельной работы / [http:// festival. 1 september.ru/2005_2006/](http://festival.1september.ru/2005_2006/)
4. Янушевский В.Н. Педагогическое моделирование профессионального развития студентов-филологов в ВУЗе / Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / – Ульяновск, 2007. – 26 с.

УДК 37.036:004

Ю.І. Олійник

КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Стаття присвячена проблемам, які пов'язані із використанням комп'ютерних технологій та пристроїв у навчально-виховному процесі початкової школи.

The article is devoted to the problems that are connected with the usage of computer technologies and facilities in primary school's scientific educational process.

Постановка проблеми: Високий ритм сучасного життя, величезна кількість швидкоплинної інформації спричинили появу та бурхливий розвиток інформаційних технологій, а також апаратного пристрою її обробки – комп'ютера. У наш час комп'ютерні інформаційні технології використовуються майже в усіх сферах функціонування суспільства. Такі умови вимагають організації та реалізації ефективної навчально-виховної роботи на всіх рівнях загальноосвітньої школи практичного використання комп'ютерної техніки і технологій учнями.

Процес інформатизації суспільства сьогодні – це об'єктивне явище, пов'язане з підвищенням ролі і впливу інтелектуальних видів діяльності на всі аспекти людського життя. А відтак інформатизація освіти, як невід'ємна складова інформатизації суспільства має забезпечити функціонування людини в умовах існуючого сучасного інформаційного простору і, перш за все, зорієнтувати розвиток освіти на впровадження в навчальний процес інформаційних технологій (ІТ) [4; 5].

Аналіз досліджуваного питання дозволяє говорити про те, що зміна характеру сучасного суспільства вимагає наново осмислити такі фундаментальні поняття, як суспільство, суб'єкт, наука, освіта, оскільки у контексті переходу суспільства від індустріального до інформаційного змінюється внутрішній зміст цих понять. В інформаційному суспільстві, де інноваційні процеси мають першочергову значущість, неухильно буде зростати роль саме гуманітарного фактору.

Широке впровадження ІТ в навчальний процес породжує ряд проблем що стосуються удосконалення змісту, методів, форм і засобів навчання, інтеграції навчальних предметів і фундаменталізації знань, забезпечення сучасною комп'ютерною технікою та програмними продуктами, підготовки педагогічних кадрів у системі неперервної освіти, самоосвіти і самовдосконалення професійної майстерності вчителів, оволодіння ними основами інформаційної культури [3; 4].

Мета статті: дослідити розвиток теоретичних обґрунтувань використання інформаційних комп'ютерних технологій у початковій школі та з'ясувати варіативність використання ІТ у практичній діяльності.